

Sygn. akt: XII C 810/21/P

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 11 października 2021 r.

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze w Krakowie, XII Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: Asesor Sądowy Piotr Kalicki

Protokolant: starszy protokolant sądowy Małgorzata Górecka

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2021 roku w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Gminy Miejskiej K.

przeciwko Syndykowi masy upadłości B. S.

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od strony powodowej Gminy Miejskiej K. na rzecz pozwanego Syndyka masy upadłości B. S. kwotę 3617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt XII C 810/21/P

UZASADNIENIE

wyroku z 11 października 2021 r.

Strona powodowa Gmina Miejska K. (dalej (...)) domagała się od Syndyka masy upadłości B. S. (dalej (...)) zapłaty kwoty 20 315,39 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot wskazanych szczegółowo w uzasadnieniu pozwu i za okresy tam wskazane, a także zasądzenia kosztów procesu. Na uzasadnienie wskazała, że pozwana w okresie od lutego do października 2020 r. zajmowała bez tytułu prawnego lokal mieszkalny położony w K. przy ul. (...) (dalej (...)), który stanowi własność Gminy. Żądana kwota jest dochodzona tytułem odszkodowania za bezumowne korzystanie z Lokalu i związanych z tym opłat niezależnych od właściciela.

Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Podgórze w Krakowie, I Wydziale Cywilnym, wydał w dniu 14 kwietnia 2021 r., sygn. akt I Nc 941/21/P, nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym uwzględnił powództwo w całości (k. 16).

Syndyk wniósł sprzeciw w całości, domagając się oddalenia powództwa oraz zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu. Zaprzeczył swojej legitymacji biernej, wskazując, że dochodzone roszczenia nie dotyczą masy upadłości, ani nie stanowią innych zobowiązań masy upadłości.

W odpowiedzi Gmina podniosła, że ponieważ roszczenia dochodzą okresu po ogłoszeniu upadłości, to nie mogą być zgłoszone jako wierzytelności w postępowaniu upadłościowym. W konsekwencji w ocenie Gminy mogą być dochodzone przeciwko Syndykowi jako dłuży masy upadłości, stanowiące koszty postępowania upadłościowego.

Niesporne było, co następuje.

Gmina jest właścicielem Lokalu.

B. S. zajmowała Lokal bez tytułu prawnego w okresie od lutego do października 2020 r.

Upadłość B. S. ogłoszono przed lutym 2020 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Umowa o najem socjalny Lokalu z B. S. wygasła w dniu 8 września 2017 r.

Dowód:

Umowa najmu lokalu socjalnego – k. 9-11.

Bezumowne odszkodowanie za korzystanie z Lokalu w okresie od lutego do października 2020 r. wynosi 20 314,72 zł.

Dowód:

1. Zestawienie zaległości – k. 6.
2. Wyciąg z konta – k. 7.
3. Rozliczenie wpłat – k. 12-13.
4. Zawiadomienia o wysokości opłat – k. 34-39.
5. Kwestionariusz – k. 40-43.
6. Rozliczenie mediów – k. 44-45.

Pomimo wezwania Syndyk nie zapłacił dochodzonej należności.

Dowód:

1. Wezwanie do zapłaty – k. 8.
2. Dowód doręczenia – k. 14.

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie przedłożonych mu dokumentów, które były jasne, zupełne i spójne wewnątrznie. Stan faktyczny był zasadniczo bezsporny, a jedyną kwestią sporną pozostawała legitymacja bierna Syndyka.

Ponieważ Syndyk nie zakwestionował zgodności naliczonych stawek ze stawkami rynkowymi ani prawidłowości wyczeń Gminy, to Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt. 2 k.p.c. pominął wnioski dowodowe Gminy o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, jako dotyczące okoliczności bezspornych.

Sąd zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego osoby zajmujące lokal bez tytułu prawnego są obowiązane do dnia opróżnienia lokalu co miesiąc uiszczać odszkodowanie, którego wysokość, odpowiada wysokości czynszu, jaki właściciel mógłby otrzymać z tytułu najmu lokalu, przy czym jeżeli odszkodowanie nie pokrywa poniesionych strat, właściciel może żądać od nich odszkodowania uzupełniającego.

B. S. utraciła tytuł do Lokalu wskutek wygaśnięcia umowy najmu 8 września 2017 r. Poza sporem pozostawało, iż zajmowała Lokal pomimo tego w okresie od lutego do października 2020 r. oraz, że wysokość należnego

odszkodowania wynosi 20 314,72 zł. Gminie jako właścicielowi przysługuje więc odszkodowanie za bezumowne korzystanie z Lokalu przez B. S. w okresie od lutego do października 2020 r. w wysokości 20 314,72 zł.

Jednakże, ponieważ przed lutym 2020 r. ogłoszono upadłość B. S., to powstaje pytanie czy legitymację bierną w procesie o takie odszkodowanie ponosi B. S., czy też Syndyk. Stosownie do art. 144 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (dalej „p.u.”) po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądownoadministracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka albo przeciwko niemu, z tym, że zgodnie z art. 144 ust. 3 p.u. nie dotyczy to postępowań w sprawach o należne od upadłego alimenty oraz renty z tytułu odpowiedzialności za uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia albo utratę żywiciela oraz z tytułu zamiany uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę. Dodatkowo na mocy art. 230 ust. 1 p.u. do kosztów postępowania upadłościowego zalicza się wydatki bezpośrednio związane z ustaleniem, zabezpieczeniem, zarządem i likwidacją masy upadłości oraz ustaleniem wierzytelności, w szczególności wynagrodzenie syndyka oraz jego zastępcy, wynagrodzenie osób zatrudnionych przez syndyka oraz należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od wynagrodzenia tych osób, wynagrodzenie i wydatki członków rady wierzycieli, wydatki związane ze zwołaniem wierzycieli, koszty archiwizacji dokumentów, korespondencji, ogłoszeń, eksploatacji koniecznych pomieszczeń, podatki i inne daniny publiczne związane z likwidacją masy upadłości. Natomiast na zasadzie art. 230 ust. 2 p.u. do innych zobowiązań masy upadłości zalicza się wszystkie niewymienione w ust. 1 zobowiązania masy upadłości powstałe po ogłoszeniu upadłości, w szczególności należności ze stosunku pracy przypadające za czas po ogłoszeniu upadłości, zobowiązania z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia masy upadłości, zobowiązania z zawartych przez upadłego przed ogłoszeniem upadłości umów, których wykonania zażądał syndyk, inne zobowiązania powstałe z czynności syndyka oraz przypadające za czas po ogłoszeniu upadłości renty z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci i renty z tytułu zamiany uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę. Zasadą jest zatem, że Syndyk posiada legitymację bierną w sprawach dotyczących masy upadłości, co nie wyklucza legitymacji biernej upadłego w postępowaniach sądowych nie dotyczących masy upadłości (np. dotyczących praw stanu cywilnego lub opieki nad dzieckiem) oraz w tych postępowaniach dotyczących masy upadłości, które wymienione są w art. 144 ust. 3 p.u.

Stosownie do art. 62 p.u. w skład masy upadłości wchodzi majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości oraz nabyty przez upadłego w toku postępowania upadłościowego. Zgodnie zaś z art. 61 p.u. z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości.

Nie ma żadnych wątpliwości, że Lokal nie wchodzi w skład majątku upadłej, albowiem jego właścicielem jest Gmina, a nie upadła. Upadłej nie przysługuje również żadne uprawnienie do zamieszkiwania w Lokalu, gdyż jej uprawnienie obligacyjne wynikające z umowy najmu wygasło we wrześniu 2017 r. Nie został jej również przyznany lokal socjalny. Upadła nie ma również żadnych wierzytelności związanych z Lokalem sprzed ogłoszenia upadłości. Skoro więc Lokal nie wchodzi do masy upadłości, to tym samym postępowania sądowe, które dotyczą roszczeń związanych z Lokalem, nie dotyczą masy upadłości. Nie ma więc podstaw do wywodzenia legitymacji biernej Syndyka z art. 144 ust. 1 p.u.

Roszczenia dochodzone w niniejszym postępowaniu nie stanowią też kosztów postępowania upadłościowego. Skoro bowiem Lokal nie jest częścią masy upadłości, a upadła nie posiada jakichkolwiek praw do Lokalu, to naturalnym jest, iż roszczenia Gminy nie dotyczą w ogóle ustalenia, zabezpieczenia, zarządu i likwidacji masy upadłości lub ustalenia wierzytelności podlegających zaspokojeniu w postępowaniu upadłościowym, a tym bardziej nie są z tymi czynnościami bezpośrednio związane. Wreszcie, roszczenia Gminy wynikają z zachowania samej upadłej, a nie jakichkolwiek działań lub zaniechań Syndyka, który nie miał żadnego wpływu na działania upadłej w stosunku do Lokalu.

Nie sposób również uznać roszczenia Gminy o odszkodowanie za bezumowne korzystanie z Lokalu za zobowiązanie masy upadłości w rozumieniu art. 230 ust. 2 p.u. Po pierwsze, źródłem tego zobowiązania jest ustawa w związku z bezprawnym zachowaniem samej upadłej. Zobowiązanie w ogóle nie wynika więc z czynności prawnych lub działań faktycznych Syndyka. Po drugie, ani Lokal, ani jakiegokolwiek prawa upadłej do niego nie wchodzi do masy upadłości, a co za tym idzie nie ma jakiegokolwiek normatywnego lub faktycznego związku pomiędzy masą upadłości a Lokalem. Po trzecie, upadła zajmowała Lokal po ogłoszeniu upadłości z własnej woli, na którą Syndyk

nie miał wpływu i co do której nie miał żadnego skutecznego prawnie sposobu przeciwdziałania. Po czwarte, upadła zajmowała Lokal w celu zaspokojenia swoich potrzeb mieszkaniowych, które mają charakter przede wszystkim osobisty, a nie majątkowym. W tym sensie jest to sytuacja w pewien sposób analogiczna do spraw rodzinnych z dominującym pierwiastkiem osobowym (np. sprawy stanu cywilnego; sprawy dotyczące opieki nad dzieckiem), w których nie ma żadnej wątpliwości, że legitymacja przysługuje upadłemu, a nie Syndykowi. Po piąte wreszcie, gdyby dopuścić legitymację bierną Syndyka za zajmowanie lokali mieszkalnych przez upadłego po powstaniu upadłości bez tytułu prawnego, to powstałoby ogromne ryzyko nadużyć. Niesolidny upadły mógłby bowiem uczynić iluzorycznym zaspokojenie wierzycieli z masy upadłości, gdyż wystarczyłoby by w porozumieniu z właścicielem jakiejś nieruchomości (np. członkiem swojej rodziny) sztucznie wygenerował olbrzymie koszty tytułem odszkodowania za zajmowanie tej nieruchomości bez tytułu prawnego, a następnie ten właściciel mógłby dochodzić zaspokojenia tych iluzorycznych kosztów z masy upadłości z pierwszeństwem w kategorii pierwszej (art. 343 p.u.), co uniemożliwiłoby efektywne zaspokojenie się z masy upadłości wierzycieli upadłego. W tym miejscu warto odwołać się również do orzecznictwa, które w zbliżonych stanach faktycznych uznała, że legitymowany biernie jest upadły, a nie syndyk (por. wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie, II Wydział Cywilny-Odwoławczy, z dnia 18 marca 2021 r., sygn. akt II Ca 309/21).

Skoro więc Lokal nie jest częścią masy upadłości, a dochodzone roszczenie nie stanowi kosztów postępowania upadłościowego, ani nie może być zakwalifikowane jako inne roszczenie masy upadłości w rozumieniu art. 230 ust. 2 p.u., to brak jest podstawy do uznania Syndyka za legitymowanego biernie. W przypadku roszczenia o odszkodowanie za bezumowne zajmowanie przez upadłego lokalu mieszkalnego po ogłoszeniu upadłości legitymacja bierna przysługuje upadłemu, a nie Syndykowi. W konsekwencji Sąd oddalił powództwo w stosunku do Syndyka, albowiem nie jest on legitymowany biernie.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz obciążono nimi w całości Gminę jako stronę przegrywającą. Na koszty procesu poniesione przez Gminę składa się kwota 1016 zł tytułem opłaty od pozwu (k. 3) oraz kwota 3600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego należna na podstawie § 2 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Na koszty procesu poniesione przez Syndyka składa się kwota 3600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego należna na podstawie § 2 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego (k. 25).